

_____

:

( )

_____

/

-

-

: *

.

.

:

:

-1

.

( )

.

( )

.

:

:

-2

( )

.

( )

.

( )

*
:

1075

. 1141

"ספר הכוזרי": ( )⁽¹⁾

1140

(2)

" " (1)

1978 135-136.

(2) אברהם בר-יוסף: משירת ימי הביניים, מישלב-מכון ישראלי להשכלה, מפעלי תרבות
וחינוך בע"מ 1987, 31, 32.

” ”

.

:

( ) :

:

( )

(הַצִּיּוֹנִי תְּשׁוּבָתִי לְאַלֵּל הָי: דַּפְעֵנִי שׁוֹקֵי לַהּ

(الحي)

:

:

: נַעַת תְּהִי־הֵם תְּהוֹם תְּחַפִּי וְתִנְהֵם)

.(

:

תְּלוֹי בְּבִין מַיִם וּבִין שָׁמַיִם, אֶחָוֶג וְאֶנְוַע)

.(

:

וְעָלוּ תְּהוֹמֵיו וְנִשְׂאוּ דְּכָיִם)

.(

:

קָדְרוּ שָׁמַיִם וְיִתְקַמְרוּ מֵימָיו)

.(

(1)

(1) ישראל לוין: תולדות היהודים בספרד הנוצרית, ההוצאה לאור אוניברסיטת תל-אביב, א, ת"א 1945, עמ' 50.

: נעין תולה לח בלים אים

( ) .

:

נהחיות בהקדם לאגיות ותנינים מצפים לסעודה)

(.

: ולניתן בהרתיחו מצולה (وحوث

يثير الأعماق) .

:

ונה לניתן בעד גם איתו יקדיש כחתו למשתה אסופיו

:

חולָה וַיִּירָא מִפְּנֵי גוֹיִם גַּם מִפְּנֵי לְסֻטִים וּמְרוּחוֹת

:

וַצִּים כְּתִים בְּבוֹאֵם יָם פְּלִשְׁתִּים)
( )
וְהַחֲתִים נְחֲתִים בְּמִצְוֹדָה וְהַחֲתִיּוֹן (אֶלְמֻסְלוֹן הַבְּרִיר) יִנְסִבוֹן פְּחָא.

:

( )

-1

_____:

:

וְכַמְעַט אֲשַׁכְּחָה בֵּית הַתְּפִלָּה אֲשֶׁר הָיוּ בְּמִדְרָשָׁיו מְנוּחָי
וְאֲשַׁכְּחָה תַעֲנוּגֵי שַׁבַּת תִּי וְהִזְכַּרְתִּי מוֹעֲדֵי וְכָבוֹד פְּסָחִי
וְאֲתֵן אֶת כְּבוֹדִי לְאַחֵרִים וְאֶעֱזֹב לְפִסְטִילִים אֶת שְׁבָחִי

המירתי בצל שיהים חדרי ובמשוכת סבך ח סן בריחי
ונפשי שבעה ראשי בשמים וריח נעצוץ שמתו רקחי

( ) .

( )

:

ולא אדאג עלי קנני ובנין ולא על הון ולא על כל אבדה

-2 _____ :

:

עדי כי לא נטשתני לנשק בני ביתי ואת-רעי ואחי
ולא אבקה עלי פרדס נטעתיו והשקיתיו והצליחו צמחי
ולא אפכר והודה ועזראל שני פרחי יקר מבחר פרחי

נֶאֱת יִצְחָק אֲשֶׁר כָּבַן חֲשֹׁבְתָיו יְבוֹל שְׁמַיִי וְטוֹב גְּרִישׁ יִרְחִי
( )

( )

(1)

(2)

(3)

---

(1) ישראל לויין: תולדות היהודים בספרד הנוצרית, א, ת"א 1945, עמ' 50.

(2)

חיים שירמן: השירה העברית בספרד ובפרובאנס, ספר ראשון, חלק ב, הוצאת מוסד ביאליק, דביר תל-אביב, עמ' 503.

(3) שולמית אליצור: שירת החול העברית בספרד המוסלמית, בית ההוצאה לאור של האוניברסיטה העברית הפתיחה, 2004, כרך שני, עמ' 454.

:

עָדִי כִּי אֶטְנֶשֶׁה יוֹצֵאת חֶלְצִי   אַחֹת נַפְשִׁי נְהִיָּא לִּי רַק יְחִידָה
וְאֶשְׁכַּח אֶת בְּנֵה פֶלַח כַּבְדִּי   וְאִין לִי בְלַעְדִּי זְכָרוֹ לְחִידָה
פְּרִי מְעֵי וְנִלְדָּ שְׁעֵשׂוּעֵי   וְאִיךְ יִשְׁכַּח יְהוּדָה אֶת-יְהוּדָה

حتى أني فارقت فلذة كبدي   قرّة عيني، ووحيدتي.
ونسيت ابنها الذي مزق كبدي   ولم يعد لي سعادة سوى ذكراه.
حفيدي وطفلي المدلل   وكيف ليهدا أن ينسى يهودا

:

קְרָאוּ עָלַי כְּבוֹת וּמְשֻׁפְּחוֹת   שְׁלוֹם, נְעַל אַחִים נְעַל אַחֹת

וְנִתְּתִי בְּלֵב יַמִּים אֲרָחִי עַדִּי אֲמַצָּא הַדּוֹם רַגְלִי אֶל־הָי
וְשָׁמָּה אֲשַׁפְּכָה נַפְשִׁי וְשִׁיחִי וְאֶסְתַּוְּפֶה בְּהַר קִדְשׁוֹ, וְאֶקְבִּיל
לְפָתְחִי שַׁעֲרֵי שַׁחַק פְּתָחִי וְאֶפְרִיחַ בְּמִי יִרְדּוּ נְרָדִי

وأروي نرديني

עַד אֲשַׁפְּכָה נַפְשִׁי בְּחִיק הָאֵל נִכַח מְקוֹם אַרוֹן וּמִזְבְּחוֹת

אָנמ'ל ל'לאַל גומ'ל ל'ח'יב'ים טובות, בטוב שירות ותשכחות.

( )

فأحمد الله الذي يجزي الصابرين خيراً، بأفضل شعري وتسابيحي.

שאוול

:

ל'שחר אַת מקום פּסאות מ'שיח'י ( )

:

י'קרבו מקום ע'ל א'הב'תך ומ'עלי י'סירון ע'ל ע'רבי

وقوله في البيت الحادي عشر من القصيدة الأولى:

י'חד'תי ה'לוך ע'ל פ'ך ו'על א'ך ( )

פְּכָה יִבְשֶׁר עִם קֶז בְּמֵאָסָר

וַיֵּדָע וּמוֹסֵר עָלָיו פְּכָדָה

וְסֵעֶרָה עֲנִיָּה דְמִתָּה אֲנִיָּה וְ(אָמַת) מִצְטְרִיבָה בְּאִסְסָה תִּשְׁבֶּה הַסְּפִינָה.

:

וַיִּקְלַח זֶאֶת לְנֶגֶד אֶהְבֶּתְךָ עֲדֵי אָבִי אֲשַׁעְרֶיךָ בְּתוֹדָה

וְאֶגֹּר נֶשֶׁם וְאֶחֱשֶׁב אֶת-לִבִּי עָלַי מִזְבַּחַךְ עוֹלָה עֲקוּדָה

וְאֶתֵּן אֶת קְבוּרָתִי בְּאַרְצְךָ לְמַעַן תִּהְיֶה לִי נֶשֶׁם לְעַדָּה.

( ) .

( ) .

-4 _____ :

אֲדֹנָי לִי נְאִיךָ אִירָא וְאֶפְחַד וּמִלֶּאךְ רַחֲמָיו נִשְׂא שְׁלֹחִי
אֶהְלֵל אֶת שְׁמוֹ מִדֵּי חַיֹּתַי נְאֻךְנוּ עֲדֵי נִצַּח נִצְחֵי.

נְאִיךָ לֹא יִתְמוּ לִי מִשְׁאַלֹתַי וּבְךָ אֶבְטַח וְאַתָּה הוּא עֲרֹכִי

לְךָ נִפְשֵׁי בְטוּחָה אוֹ חֲרָדָה לְךָ מִשְׁתַּחֲוֶה תָּמִיד וּמוֹדָה
כֶּךָ אֶשְׁמַח בְּיוֹם אָנַע וְאָנֹד וְלְךָ אוֹדָה בְּכֹל נִיעָה וְנִיחָה

ولا بأس من أن يدعو بدعوة أحد الأنبياء، فدعواؤهم أفضل الدعاء.

וקול בן אַמְתִּי לְךָ אַקְרִיבָה

ولما يتذكر الشاعر ربه ويبتهل إليه بالدعاء، إذا به يهدأ قلباً ويرتاح بالاً،
وينتظر الفرج من الله، فيقول في الشطرة الخامسة والعشرين من القصيدة
الثامنة:

וְלִבִּי מִחֲשָׁה אַקְרִיבָה לְמִמְשָׁה כְּעַל יַד מְשָׁה אַקְרִיבָה וּמְרָם

אַגְמֵל לְלֵאל גּוֹמֵל לְחַיִּיבִים טוֹבוֹת, בְּטוֹב שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת.

_____ -5

הָבֵא מִבּוֹל וְשֵׁם תִּבְלֵ חֲרָבָה וְאִין לְרֵאוֹת פְּנֵי אֶרֶץ חֲרָבָה
וְאִין אָדָם וְאִין חַיָּה וְאִין עוֹף הַסָּף הַכֹּל וְשָׁכְנוּ מֵעַצְבָּה

(:)

וְאֵל תֵּאמַר לְצוּלֹת יָם חֲרָבִי

:

:

בְּזִכְרֵי יָם-סוּף אֲשֶׁר לֹא יִסּוּף וְאַתְזַכֵּר בַּחַר סוּף (البحر الأحمر) الخالد.

-2
:
:
:
( )

:
( ) : וְסוּדָתִי הַלֹּךְ עַל כַּף וְעַל אָף :

עַל ( )

: עָלֵי גֵב-לוּחַ: ( ) .

: וְלִבִּי מִחֶשֶׁה

מִחֶשֶׁה :

אָקוּנָה לְמִמְשָׁה:

:

מִמְשָׁה

: קְרָאוּ עָלַי בְּנוֹת וּמִשְׁפָּחוֹת:

בְּנוֹת, אֲחִים, אָחוֹת

( )

(1).

:

וְאֵיךְ לֹא יִתְמוּ לִי מִשְׁאֲלוֹתַי וּבְךָ אֶבְטַח וְאִתָּהּ הוּא עֲרֵבִי

( ) וּבְךָ אֶבְטַח

( ) וְאִתָּהּ הוּא עֲרֵבִי .

הוּא

(1) חיים שירמן: השירה העברית בספרד ובפרובאנס, ספר ראשון, חלק ב, הוצאת מוסד ביאליק, דביר תל-אביב, עמ' 503.

ומלאך רחמיו ב' שא' שלחי)
: (. שלחי

נשקי

נאין לי בלעדי זכרו לחידה

חידה

חידה التي جاء بها الشاعر فهي بمعنى لغز أو

חידה

חידה

أحجية.

:

ח' בל ומלח כל בני פרסח

-

וְאָעֲזֹב :

לְפָסִילִים אֶת שְׂבָחִי ( ) .

:

וּבְפֶרֶשׁ הַסְּפִינָה לְעֵבֶר בִּי

(לְעֵבֶר בִּי) :

לְשֵׁאת אוֹתִי: ( ) .

( )

: רָכְבוּ בְּגַב יָם, בְּדֵלָא מִן נְשֹׁטוּ : אִבְרוּ

(1).

الشطرتين الثالثة عشرة والرابعة عشرة من القصيدة الثامنة:

אָנָּה אֵלֶךְ מְרוֹסֶךְ

וְאָנָּה מְפָנִיךְ אֶבְרַח

---

(1) שולמית אליצור: שירת החול עעברית בספרד המוסלמית, כרך שני, עמ' 457.

139

: אָנָה אֵלֶךְ מְרוֹסֶךְ וְאָנָה מִפְּנֵיךְ אֶבְרַח.

:

וּתְרַתִּיחַ כְּסִיר אֶת הַמְּצוּלָה וְיָם תְּשִׁים כְּמַרְקָקָה יְקוּדָה

: יְרַתִּיחַ כְּסִיר מְצוּלָה יָם יְשִׁים כְּמַרְקָקָה

ولم يزد الشاعر على الفقرة التوراتية سوى كلمة يְקוּדָה التي أكدت غليان
الجفنة.

:

: וְאַחֲשׂ' ב' כִּי תִהְיוּם יְחֹש' ב' לְשִׁיבָה

: יְחֹש' ב' תִּהְיוּם

לְשִׁיבָה.

: כִּי כְבוֹד יִי עָלֶיךָ זָרַח.

: וּכְבוֹד יִהְיֶה עָלֶיךָ זָרַח.

أما أسلوبه فإن أهم ما يتميز به السمات التالية:

-1 :

(1)

(2)

" (3) "

(1) د/ ألفت محمد جلال : الأدب العبري القديم والوسيط ، القاهرة ، 1978 ، ص 135-136.

(2) دניאל بن-נחום: במעלה דורות, עיונים בספרות ההשכלה, הוצאת הקיבוץ הארצי השומר המעיר מרחביה, 1962, עמ'96.

(3) ישראל לוין: תולדות היהודים בספרד הנוצרית, עמ' 50.

(1).

:

עַד אֲשַׁפְּכָה בְּפִשִּׁי בְּחֵיק הָאֵל נִכַּח מְקוֹם אָרוֹן וּמִזְבְּחוֹת

( )

:

-2

:

الأبيات من الرابع حتى

בֵּינוּ וּבֵין מֹת כְּפֶשַׁע, אַךְ בֵּינוּ וּבֵינָיו מַעֲבָה לַוַּחֹת

קְבוּר בְּחַיָּיו בְּאָרוֹן יַעֲז, לֹא קִרְקַע וְלֹא אֲרָבַע וְלֹא פְחוֹת

יֹושֵׁב נָאִין לַעֲמֹד עָלַי רַגְלָיו שׁוֹכֵב נָאִין רַגְלָיו מִשְׁלָחוֹת

(1) ישראל צינברג: תולדות ספרות ישראל, הוצאת הקיבוץ הארצי השומר הצעיר מרחביה, תל-אביב, עמ' 93.

: בִּינוּ וּבִין מִוֹת פְּפִשֶׁע ( )

(

בִּינוּ וּבִין בִּינוּ וּבִינוּ

ל'א

אָבֵל

( ) יוֹשֵׁב :

( ) נְאִיז

( ) שׁוֹכֵב

3- تنوع الأسلوب:

(1)

אָגמ'ל ל' לאַל גומל לחיבים טובות, בטוב שירות ותשבחות.

:

(1) א. אורינוביסקי: תולדות השירה העברית בימי הבינים עם אנתולוגיה ובאורים, ספר שני, הוצאת יזרעאל בע"מ. תל-אביב, 1968. עמ' 79.

أسلوب نفي:

:

וְלֹא אֶבְכֶּה עָלַי פְּרָדָס

וְלֹא אֶזְכֹּר יְהוּדָה וְעִזְרָאֵל וְלֹא

:

_____:

קראו עלי בנות ומשפחות שלום, ועל אחים ועל אחות

:

צֵאִי בַת אַמּוּנִי מֵאֵל פֶּלַעַנִי

:

וְגַעַר בְּקִדְיִם הַמְסַעֵר יָם ( )

( )

أسلوب تعجب:

:

איך לא אֶהי פֶן וְאֶנִי עַל גַּב אֶנִי תְלוּי בְּבִין מִים וּבִין שָׁמַיִם

:

מה-נכספו לך עם אשר בגללך

:

_____

אל נא תרפה ידך מן האני

:

_____

הבא מבול ושם תבל חרבה

:

_____

אל הי אל תשבר משברי ים ואל ת אמר לצולת ים חרבי

:

תשבר, ת אמר

אל

קבור בְּחַיָּו : _____ :

בְּאֵרוֹן עֵץ:

_____ :

:

אַחֲזֵת בְּנַפְשִׁי וְהִיא לִי רַק יְחִידָה

וְאִין לִי בְּלַעֲדֵי זְכָרוֹ לְחִידָה

: וְהִיא לִי רַק.

: וְאִין לִי בְּלַעֲדֵי.

:

_____ :

וְאֵלֹו אֲחֶסֶר מֵאֲכָל וּמִשְׁתֵּה נְעִים שְׂמֵךְ בְּפִי אֲשִׁים לְצִידָה

:

אִם תֵּאֱמֵן בְּאֵל אֲשֶׁר עָשָׂה הַיָּם וְעַד נִצַּח שְׂמוֹ קָיָם

אֵל יִתְרִידְךָ יָם בְּשׂוֹא גְלִיו .....

فلا يُخيفنك بحر علت أمواجه، .....

_____ :

:

לך נפשי בטוחה או חרדה לך משתחנה תמיד ומודה
בך אשמח ביום אגע ואנוד ולך אודה בכל ניעה ונידה

أسر بك عندما أتنقل. وأشكرك في كل حركة.

(בטוחה)

בטוחה בך

נצים פתים בבואם :

ים פלשתים נחתים נחתים במצודה

3000

(1)

:

(1) שולמית אליצור: שירת החול עעברית בספרד המוסלמית, כרך שני, עמ'457.

זֶה רֵיחַךְ צַד מְעַרְב רְקוּחַ הַנִּרְדָּ בְּכַנְפוֹי וְהַתְּפוּחַ

( )

: צַד מְעַרְב

( )

:

וְעַת צָרָה כְּמַכְבִּירָהּ, וּבָנִים עֲדֵי מִשְׁבֵּר אֵין כ'ס לְלֵדָה

( )

: (וְעַת צָרָה כְּמַכְבִּירָהּ) :

- (אֵין כ'ס לְלֵדָה):

(וּבָנִים עֲדֵי מִשְׁבֵּר):

(ב) עֲדֵי

(צָרָה)

(מִשְׁבֵּר)

: (בָּנִים)

:

וְיָם מְתָרוּצֵץ וְקָדִים יְפוּצֵץ

אָרְזִים, וְיַפֵּץ רוּחַ קֶצֶף

שְׂטָה קָרָנִם וְנִבְהֵל סָרְנִם

( )

( )

אַרְזִים

נְשָׁה קָרְנָם, וּלְכַנְּהָ אֶשְׁעַמְלֵת :
נְשָׁה קָרְנָם, וּלְכַנְּהָ אֶשְׁעַמְלֵת :
נְשָׁה קָרְנָם, וּלְכַנְּהָ אֶשְׁעַמְלֵת :

والجملة الثانية (بِكِهْل كَرْنَم: فزع ربانهم) تؤكد صحة المعنى الأخير.
4- التكرار:

:

":

"(1).

في البيت العاشر

من القصيدة الثانية:

(1) דוד ילין: תורת השירה הספרדית, הוצאת ספרים ע"ש י"ל מאגנס, האוניברסיטה העברית, ירושלים, מהדורה שלישית, 1978, עמ' 197.

וְלֹא אֶדְאָג עָלַי קִנְיֹן וּבְנִיּוֹן וְלֹא אֶעַל הוֹן וְלֹא אֶעַל כָּל אֲבֹדָה

וְלֹא אֶ

: וְלֹא אֶ

( )

עַל כָּל אֲבֹדָה: ( ) כָּל

:

נֶאֱמַר לְרֵאוֹת פְּנֵי אֶרֶץ חֲרָבָה

נֶאֱמַר אָדָם נֶאֱמַר סִיָּה נֶאֱמַר עוֹף

נֶאֱמַר

:

( ) :

(1).

:

וּבְפֶרֶשׁ הַסְּפִינָה לְעֵבֶר בִּי כְּנָפִים כְּכַנְפֵי הַחֲסִידָה

: וְהֶאֱנִי כְּשֹׁכֵר

יִתְעַתֵּעַ וְיִזְכֹּר ( ) .

(1) דוד ילין : תורת השירה הספרדית , הוצאת ספרים ע"ש י"ל מאגנס, האוניברסיטה העברית, מהדורה שלישית, עמ' 165:

: וְהָאֲנִי חוֹלָה י' הַרְדָּה וְעוֹלָה ( ) .(

(1).

: וְסִיר יִרְתִּיחַ וְקוֹל יִצְרִיחַ ( ) ( ) .(

: יָשִׁים לְבַב הַיָּם כְּסִיר נָפוּחַ ( ) - -

:

וְעַת צָרָה כְּמִכְבִּירָה, וּבָנִים עֲדֵי מִשְׁפָּר אֵין כ' ח לְלֶדָה ( )

( ) / (1) : 1978 139 144 .

(1).

-2 :

(2)

(3).

(4) :

(5).

(1) שולמית אליצור: שירת החול עעברית בספרד המוסלמית, כרך שני, עמ'457.

(2) :

.269

(3) :

.36

(4) אברהם בר-יוסף: משירת ימי הביניים, עמ'25.

(5) אברהם שלמה הלקין: ספר העיונים והדיונים, תרגום עברי לספר משה בן יעקב

אבן עזרא (אלמחצרה ואלמדאכרה), הוצאת מקיצי נרדמים, ירושלים, 1975,

עמ'224.

:

( ) .

וְלֵב הַיָּם יִכְחַשׁ בְּאַגְוִיָּה

כְּאֵלוֹ הִיא בְּיַד הַיָּם גְּנוּבָה

וְיָם יִזְעַף וְנִפְשֵׁי תַעֲלֹז, כִּי

:

מֵאֵת אֲסִיר תִּקְנֶה אֲשֶׁר נִקְנֶה לָיִם, וְשֵׁם רוּחוֹ בְּיַד רוּחוֹת

:

בְּלִי הוֹן יִמְכּוֹר שׁוֹכֵנֵי פְתָרְיוֹ ( )

: נִיב צָר וּמוֹסֵר עָלָיו כְּבֹדָה

:

יִקְדִישׁ כְּחֶזֶן לְמִשְׁתֵּה אֲסוּפָיו ( )

-3 :

(1)

: צאי בת אמוני מא' פל ענני

האמה

( ) בת אמוני

( ) : הנהודית :

_____ :

-1 :

ועת תה'ם תהום תקמי ותנה'ם

:

(1) :

.456

וְאִשְׁלִיחַ בְּשֵׁלֶחַ שְׁלָחִי

אֲדֹנָי לִי וְאֵיךְ אֵירָא וְאֶפְסֹד

וּמִלֶּאךְ רַחֲמָיו נִשְׂא שְׁלָחִי

שְׁלָחִי

: נְטָעִי

13/4: שְׁלָחִיךְ

פְּרָדֵס רְמוֹנִים ( ) נְשָׁקִי ( ) .

:

וּרְקַע תְּהוֹם וּרְקַע לֵבָב יָמַי, ( ) .

: רְקַע רְקַע :

:

:

וְאֶרְץ הָעֲרָבָה לִי עֲרָבָה

עֲרָבָה וְעֲרָבָה ,

:

אֲחוּג וְאֲנוּעַ וְנִקְלָז אֶת עֵדֵי אֲחִי בְּתוֹכְכִי יְרוּשָׁלַיִם.

אֲחִי ג

אֲחוּג

חָגַג בְּמַעֲנִי: אַחְתָּל.

חָג

:
 : ולא אָדאַג עלי קנינו ובנינו
 קנינו בנינו.
 : -2

:
 הַצִּיקְתִּינִי תְּשׁוּקָתִי לְאֵל הָי לְשַׁחַר אֶת מְקוֹם כְּסֹאוֹת מְשִׁיחִי
 ( )

:
 לְךָ נִפְשִׁי בְּטוֹחָה אוֹ תִרְדָּה לְךָ מִשְׁתַּחֲוֶה תָּמִיד וּמוֹדָה

: -3

וְסִיר יִרְתִּיחַ וְקוֹל יִצְרִיחַ
 וְאִיזוֹ מִשְׁבִּיחַ לְהַמּוֹן קוֹשִׁים

: -4

וְיָם יִזְעַף וְנִפְשִׁי תִעַלֵּז, כִּי

יָם יִזְעַף ( ) נִפְשִׁי תִעַלֵּז ( )
 .(

: -5

דְּחֹוֵי בְּיַד מַעֲרָב לֵיד מְזַרְח

מַעֲרָב ( ) מְזַרְח ( ) .

ج- الأوزان والقوافي:

1- الأوزان:

:

.

.

.

:

(1)

.

.

.

(2)

:

-

:

/ (1)

.229

1996

.197-196

:

/ (2)

:

.(1)

(2)

.(3)

:

:

.(4)

.62 : / (1)

.229 : / (2)

: / (3)

.172 1981

.229 : / / (4)

(1).

(2).

י
ה
ה
ה
ה

(3).

(1) / : .80

(2) חיים שירמן: השירה העברית בספרד ובפרובנס, הוצאת מוסד ביאליק ירושלים,
דביר תל-אביב, ספר ראשון, חלק ב, עמ' 506.

(3) / :
1986 .143

: ןל א אָדאָג עֵלִי קִנְוּ וּבְנִינּוּ

( )

:

עֵלִי ל,

דָּאָג ( )

על.

.

: ןכְּמַעַט אֲשַׁכְּחָהּ

. ( ) בֵּית הַתְּפִלָּה

אֲשַׁכְּחָהּ ( ) שָׂכַח

: אֲשַׁכְּחָהּ וְהוּ

ما يفقده السكن المتحرك الذي يتكون منه وتد التفعيل الثانية.

:

:

(1)

:

(2)

.229

:

(1) /

(2) אברהם בר-יוסף: משירת ימי הביניים, שירת ספרד ואיטליה דפוס חבצלת הרצליה,

1987, עמ' 22.

מתפלגים.

( )

מתפלג

( )

פ

מת

(מתפלג)

( )

(עלים).

( )

פ

2- القوافي:

:

:

(1).

1983 13.

(1) / :

(1).

"

חרוז לומר (قافية عابرة) وهي تتألف من حرف وحركة، وחרוז ראוי (قافية مناسبة) وهي تتألف من حرفين وحركة، وחרוז משובח (قافية مستحسنة) وهي تتألف من ثلاثة حروف وحركتين (2).

(3)

" "

(4).

(1) :

1972 .151

(2) א. מ. הברמן: תולדות הפיוט והשירה, הוצאת מסדה הע"מ, רמת-גן, עמ' 259.

1990 : / (3)

.189

.248 1972 : / (4)

:

(1)

:

معناه (2)

אמר בלב נמים ללב רגז חרד מאד כי נשאו דכנים
אם תאמן באל אשר עשה הים ועד נצח שמו קים
אל יחרידך ים בשוא גליו כי עמך השם גבול לים.

( ) ( ) .

فلا يُخيفنك بحر علت أمواجه، لأنه معك الذي وضع حدا للبحر.

---

(1) / :

1989 341.

(2) / : 1979 112.

זֶה רוֹחֵךְ צַד מְעַרְב רְקוּחַ הַנִּרְדָּ בְּכַנְפָיו וְהַתְּפוּחַ

( )

תְּפוּחַ ( )

: נַעַל אֲחִים נַעַל אֲחֹת:

אֲחִיות:

( )

:
(1).

---

(1) שולמית אליצור: שירת החול עעברית בספרד המוסלמית, כרך שני, עמ' 460.

	:	_____	:		(1)
	:			.1972	(2)
	:				(3)
.1972	:		/		(4)
-	:		/		(5)
	:	/			
		.1981			
		:	/		(6)
		.1958			
.1983	:		/		(7)
	:		/		(8)
		.1986			
.1978	:		/		(9)
	:		/		(10)
		.1990			
.1979	:		/		(11)
)	:		/		(12)
.1978				(	
	:		/		(12)
		.1989			
	:		/		(13)
	:				(14)

: _____ :

- 1) אורינוביסקי: תולדות השירה העברית בימי הבינים עם אנתולוגיה ובאורים, ספר שני, הוצאת יזרעאל בע"מ. תל-אביב, 1968.
- 2) א. מ. הברמן: תולדות הפיוט והשירה, הוצאת מסדה הע"מ, רמת-גן.
- 3) אברהם בר-יוסף: משירת ימי הביניים, מישלב-מכון ישראלי להשכלה, מפעלי תרבות וחינוך בע"מ 1987.
- 4) אברהם שלמה הלקין: ספר העיונים והדיונים, תרגום עברי לספר משה בן יעקב אבן עזרא (אלמחאצרה ואלמדאכרה), הוצאת מקיצי נרדמים, ירושלים, 1975.
- 5) דוד ילין: תורת השירה הספרדית, הוצאת ספרים ע"ש י"ל מאגנס, האוניברסיטה העברית, ירושלים, מהדורה שלישית, 1978.
- 6) דניאל בן-נחום: במעלה דורות, עיונים בספרות ההשכלה, הוצאת הקיבוץ הארצי השומר המעיר מרחביה, 1962.
- 7) חיים שירמן: השירה העברית בספרד ובפרובאנס, ספר ראשון, חלק ב, הוצאת מוסד ביאליק, דביר תל-אביב.
- 8) ישראל לויין: תולדות היהודים בספרד הנוצרית, ההוצאה לאור אוניברסיטת תל-אביב, א, ת"א 1945.
- 9) ישראל צינברג: תולדות ספרות ישראל, הוצאת הקיבוץ הארצי השומר הצעיר מרחביה, תל-אביב.
- 10) שולמית אליצור: שירת החול העברית בספרד המוסלמית, בית ההוצאה לאור של האוניברסיטה העברית הפתיחה, 2004.
- 11) תנ"ך : תורה נביאים וכתובים.